

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Громадська організація
«Всеукраїнський конгрес вчених економістів-аграрників»
Східного регіону

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТАЛОГО АГРОВИРОБНИЦТВА ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ
В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ**

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції

20 травня 2021 р.

Харків – 2021

Редакційна колегія:

ПЕТРОВ В. М. – проректор з науково-педагогічної роботи, канд. екон. наук, професор університету, *головний редактор*;

ГУТОРОВ О. І. – завідувач кафедри менеджменту і адміністрування, д-р екон. наук, професор, *заступник головного редактора*;

ПАСЕМКО Г. П. – професор кафедри менеджменту і адміністрування, д-р наук з держ. упр., професор, *член редакційної колегії*;

КРАМАРЕНКО К. М. – доцент кафедри менеджменту і адміністрування, канд. екон. наук, доцент, *член редакційної колегії*;

ШАРКО І. О. – доцент кафедри менеджменту і адміністрування, канд. екон. наук, доцент, *член редакційної колегії*.

Теоретичні та практичні засади забезпечення сталого агровиробництва та соціально-економічного розвитку сільських територій в умовах інноваційної економіки : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 20 травня 2021 р. – Харків : ХНАУ, 2021. – 244 с.

Висвітлено результати наукових досліджень з актуальних проблем агровиробництва та соціально-економічного розвитку сільських територій і пошуку шляхів їх розв'язання за тематичними напрямками: «Гармонізація інноваційного розвитку підприємств аграрного сектора в умовах інституційних змін», «Сталий розвиток сільських територій України в умовах децентралізації влади», «Моделі формування та організації інноваційних систем управління в аграрному секторі економіки», «Управління інвестиційною привабливістю аграрної сфери», «Теоретичні, методологічні та практичні засади розвитку земельних відносин та чинники ефективного використання земельних ресурсів».

Для наукових, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, фахівців з менеджменту і публічного управління та адміністрування, представників органів влади, громадських діячів України, а також усіх, хто досліджує питання сталого агровиробництва та соціально-економічного розвитку сільських територій в умовах інноваційної економіки.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. За зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з поглядами автора.

Болдирєва Л. М. Контролінг логістичних систем в управлінні аграрними підприємствами	110
Болотова В. В. Диверсифікація підприємства як стратегія інноваційно-технологічного розвитку	112
Бухаріна Л. М., Бірюков Т. Р. Ефективна логістична модель агропромислового підприємства в умовах коронокризи	114
Вардanian А. А. Моделі інноваційного розвитку регіональної агропродовольчої сфери: національні інтереси і регіональні особливості....	116
Дроботя Я. А., Левченко Г. В. Кредитування аграріїв: ризики для банків	119
Дьоміна В. М., Ткаченко Є. С. Використання гістерезису для прогнозування кризових явищ	121
Євграфов О. О., Михайлова Л. І. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства	123
Євченко В. В. Вдосконалення управління інноваційною діяльністю як умова сталого розвитку аграрного сектора економіки	126
Ільїн В. Ю., Ільїн С. В., Шнирук Ю. О. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства в аграрному секторі економіки	128
Кириченко А. В. Інноваційне логістичне забезпечення розвитку аграрного підприємства	131
Крамаренко К. М. Сучасні проблеми та стратегічні пріоритети інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки	133
Лега О. В., Яловега Л. В., Прийдак Т. Б. Податковий ризик-менеджмент: сутність, завдання, складові	135
Лозинська Т. М., Сасенко О. П. Стан державної підтримки аграрного сектора економіки України.....	137
Ломовських Л. О., Єфремова Н. О., Андрейко М. А. Маркетинговий механізм інноваційного розвитку суб'єктів агробізнесу	140
Марченко М. В. Роль діджиталізації в управлінні суб'єктами агробізнесу ..	143
Микитенко В. В. Науково-природничі засади сталого господарювання	145
Нежид Ю. С. Функціонування організаційно-економічного механізму регулювання зайнятості в умовах детінізації зайнятості в аграрному секторі економіки як важливий елемент сучасного менеджменту	148
Петров В. М. Бізнес-планування в системі управління підприємством	150
Пушкар З. М., Пушкар Б. Т. Роль комунікативного менеджменту в системі управління аграрними підприємствами.....	153
Реуцький І. Ю. Залучення інформаційних технологій в управління в агросекторі.....	156

**О. В. Лега, канд. екон. наук, доцент,
Л. В. Яловега, канд. екон. наук, доцент,
Т. Б. Прийдак, канд. екон. наук, доцент
Полтавська державна аграрна академія**

ПОДАТКОВИЙ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ: СУТНІСТЬ, ЗАВДАННЯ, СКЛАДОВІ

Ведення бізнесу на всіх етапах діяльності, завжди поєднано з ризиком і, відповідно, фінансовими втратами. Суб'єкти господарювання ще на етапі формування бізнес-плану підприємства здійснюють приблизний аналіз витрат і доходів, а також вивчають способи зменшення податкових зобов'язань з метою отримання більших прибутків. Тому у бізнес-суб'єктів виникає потреба грамотного менеджменту податкового ризику з метою оптимізації витрат.

Управління податковими ризиками дає, з одного боку, можливість бізнес-суб'єкту, як платнику податків, мати інформацію про правильність і повноту виконання своїх обов'язків перед бюджетами всіх рівнів, з іншої сторони, як економічному агенту оптимізувати податкове навантаження та за рахунок зниження загальних витрат, зміцнювати свої конкурентоспроможні позиції.

Методичні рекомендації ДПА визначають податковий ризик, як вірогідну можливість порушення податкового законодавства, в результаті чого можливі втрати бюджету. Для бізнес-суб'єктів доцільно виділити ризики, зумовлені зовнішніми факторами, наприклад зміною законодавства, та внутрішніми, обумовлені зміною персоналу, їх кваліфікаційними характеристиками, впровадженням нових автоматизованих бухгалтерських програм, зміною технологій, розширенням асортименту продукції та/чи послуг, реорганізацією тощо [1].

Зміни у трендах в оподаткуванні, поведінка платників податків, підвищення податкової культури та стрімке впровадження плану BEPS зумовило впровадження нових та сучасних методів зниження податкових ризиків, одним з яких є податковий ризик-менеджмент.

Основні завдання податкового ризик-менеджменту є: ідентифікація податкових ризиків, оцінка ступеня податкового ризику, розробка та впровадження заходів, які попереджують такий ризик, мінімізувати не усунені ризики та забезпечити оптимальне його відшкодування.

Отже, податковий ризик-менеджмент – вибір оптимальної форми ведення бізнесу і системи оподаткування, попередню оцінку податкових наслідків кожного управлінського рішення і оформлення господарської операції, визначення допустимого рівня ризику, а також вибір найбільш підходящої стратегії мінімізації встановленого ризику [2].

Основними напрямки роботи з управління та мінімізації податкових ризиків є:

1. Управління ризиками всередині підприємств:

- самостійна оцінка ризиків фахівцями з обліку та оподаткування з складанням розроблених документів, наприклад «Карта податкових ризиків»;
- організація внутрішньогосподарського контролю за розрахунками з бюджетом за податковими платежами;
- автоматизація бізнес-процесів та їх облікового відображення, особливо операцій пов'язаних з нарахуванням та сплатою податків та зборів;
- уніфікація процесів, пов'язаних з оподаткуванням, наприклад виділити окремий центр відповідальності – центр сплати податків, який функціонально охоплюватиме операції з нарахування та сплати податкових платежів;
- підвищення кваліфікації фахівців з податкового обліку, відстеження змін законодавства або ж самими фахівцями з оподаткування.

2. Взаємодія з контролюючими органами:

- отримання індивідуальних податкових консультацій щодо конкретної господарської операції;
- листування платників податків та контролюючих органів в електронному кабінеті;
- організація електронного документообігу між платником податків та контролюючим органом;
- моніторинг відсутності заборгованості по податках шляхом проведення звірок особисто в податковому органі або за допомогою електронного кабінету платника податків) [2].

На нашу думку, платникам податків необхідно зареєструватися та використовувати переваги електронного кабінету платника податків. Е-кабінет надає суб'єктам господарювання можливість працювати з органами податкової служби дистанційно у режимі реального часу.

Через відкриту частину Е-кабінету користувачі мають доступ до інформації з публічних реєстрів податкового календаря, контактів та адрес діючих центрів обслуговування платників. Також є можливість перегляду та друку бланків податкової звітності, заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи для громадян. У приватній частині Е-кабінету надається доступ до: персоніфікованого податкового календаря; перегляду облікових даних платника; подання звітності в електронному вигляді до органів ДПС, пенсійного фонду та статистики; подання заяв, запитів для отримання інформації; інформації про стан розрахунків з бюджетом тощо [3].

3. Налагодження взаємовідносин з контрагентами (покупцями, постачальниками, іншими дебіторами та кредиторами). Тут доцільно виокремити два елемента: благонадійність контрагента та організація документування по операціях купівлі-продажу.

Для перевірки благонадійності контрагентів існує безліч відкритих реєстрів та баз даних. Зокрема, для перевірки: а) реєстрації бізнесу (Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, Реєстр аудиторських фірм тощо); б) податкової інформації (Електронний кабінет платника податків, реєстри ДФС тощо); в) ліцензування та дозвільні процедури – (Єдиний ліцензійний реєстр, Реєстр документів дозвільного характеру тощо); г) відомостей про зареєстроване майно

(Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, Єдиний державний реєстр МВС із реєстрації транспортних засобів, Єдина база звітів з оцінки майна тощо) [4].

Другою складовою є аналіз договорів та складання первинної документації. Правильність складання договорів та первинних документів є головним фактором впливу на податкові наслідки від господарської операції. Повнота виконання договору відображається у первинних документах, що підтверджує факт відвантаження товарів, продукції, виконання робіт, надання послуг (акти здачі-приймання виконаних робіт, надання послуг, видаткові накладні і ін.). Виконання договору другою стороною підтверджується, як, правило, платіжними документами (банківські виписки по розрахунковому рахунку, платіжні доручення і т.д.). Документи, які підтверджують факти купівлі-продажу, а отже і формування податкового кредиту та податкового зобов'язання з ПДВ, податкових доходів та витрат, повинні бути складені скрупульозно.

Отже, податковий ризик-менеджмент виступає як самостійний управлінський процес прийняття податкових рішень, який включає послідовні стадії дій, спеціальні методи та інструменти.

Список використаних джерел: 1. Методи визначення та класифікація податкових ризиків. URL: http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/povidomlenia_/2010-povidomlenia/59484.html (дата звернення 28.04.2021). 2. Соловйова Т. Як бізнесу ефективно управляти податковими ризиками. URL: <https://juscutum.com/ru-tatyana-soloveva-kak-biznesu-yeffek/> (дата звернення 28.04.2021). 3. Чуб Г. Нова податкова - сервісна служба, або про зміну формату взаємодії ДПС – платник. *Вісник. Офіційно про податки*. 2019. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100014149-nova-podatкова-servisna-sluzhba-abo-pro-zminu-formatu-vzayemodiyi-dps-platnik> (дата звернення 28.04.2021). 4. Як перевірити свого контрагента за відкритими реєстрами. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/100988> (дата звернення 28.04.2021).

УДК 351.82

Т. М. Лозинська, д-р наук з держ. упр., професор
О. П. Сасенко, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Полтавська державна аграрна академія

СТАН ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Відомий економіст, нобелівський лауреат Дж. Стігліц на питання, чи можуть країни, що розвиваються, покладатися лише на політику *Laissez-faire*, відповів: «*Laissez-faire* ніколи не працював. У США існує високий рівень підтримки державних інвестицій в інфраструктуру, комунікації, Інтернет, навіть